

Jirenský zpravodaj

měsíčník pro obyvatele Jiren a Nových Jiren

III. ročník

2/2011 únor

zdarma

Zprávy z obce	2
Zdravotnický koutek	6
Fejeton	6
Jirenské památky	7
Dopisy čtenářů	7
Spolky a organizace	9
Školství	10
Recepty	10
Inzerce	11

Milí čtenáři,

vychází únorové číslo Jirenského zpravodaje, které Vás bude jako obvykle informovat o novinkách ze života obce. V úřední části věnujte pozornost úpravě ročních poplatků za psa a připravované výměně psích známek.

Jelikož se blíží vrchol plesové sezóny, dovolili jsme si Vás seznámit blíže s tímto společenským fenoménem a představit plesy, které se budou konat v místním kulturním domě.

V tomto vydání přibyla i nová rubrika, která se věnuje jirenským a novojirenským památkám.

Začíst se můžete i do zajímavých dopisů od čtenářů a příspěvků od dobrovolných hasičských sborů.

Věříme, že Vám i toto vydání Zpravodaje bude ku prospěchu. S přáním hezkého února

Vaše redakce

Možná bude od titulního obrázku nejméně jeden milovník zvířat odvracet zrak, ale to nic nezmění na tom, že zabijačky a masné hody jsou s ještě nedávnou historií venkova neodmyslitelně spojené. Zabijačka je součástí tradice a svého času byla k vidění v téměř každé usedlosti. Odehrávala se od prosince do března podle místních zvyklostí, u nás tomu tak bylo zpravidla v lednu či únoru. Volba zimního období pro pořádání zabijaček má vícero důvodů. Mezi ty praktické patří převládající mrazivé teploty v těchto měsících, což bylo v dobách nedávných, kdy ještě nebyly používány ledničky a mrazáky, velmi důležité. Vysvětlení může být i takové, že lidé neměli od jara až do podzimu čas téměř na nic jiného, než na práci na poli. Masné hody ale například souzněly i s liturgickým kalendářem.

Mnohdy se počátky zabijaček kladou do předkřesťanských dob, snad i do tak vzdálené minulosti, kdy se celá osada shromáždila ke spořádání uloveného zvířete. Co se týče prasete, tak to zastávalo hlavní roli v zabijačkách nejdříve v novověku, jelikož se středověké prase domácí tomu dnešnímu příliš nepodobalo. Tehdy byla řízená evoluce u prasat teprve na počátku.

Nicméně zabijačky měly a mají cosi podobného s dávnou pospolitosťou, kdy byla rodina mnohem širší, než je dnes. Od jednoho pamětníka jsem zaslechl, že až do konání zabijačky „netušil, kolik má příbuzných“. Ale mnohdy všechny masné výrobky podléhající rychlé zkáze nestačila spořádat i takto široká rodina, tak se dostalo i na chudší domácnosti, které si zabijačku dopřát obyčejně nemohly. Pomocí této slavnosti jídla se takřikajíc pěstovaly dobré sousedské vztahy.

Na titulní fotografii je zachycené jedno brzké veselé prvorepublikové ráno u Antošů. Pan Antoš stojí vpravo a dle výrazu tváře se na zabijačkové hody evidentně těší.

Milan Bednář

Zprávy z obce

Zápis z veřejného zasedání zastupitelstva obce Jirny 22. 12. 2010

Program:

1. Složení výborů
2. Činnost zastupitelstva
3. Návrh provizoria rozpočtu obce – r. 2011
4. Plánované investiční akce – r. 2011
5. Diskuse
6. Závěr

Pan starosta seznámil přítomné s navrženým programem, který byl jednomyslně schválen. Přítomným občanům bylo představeno nové 13členné zastupitelstvo, které bylo zvoleno v říjnových volbách.

ad 1) (složení výborů bylo představeno v minulém vydání Zpravodaje - pozn. redakce)

ad 2) Ačkoliv od ustavujícího zasedání uplynulo teprve 6 týdnů, zastupitelé obce řešili již několik důležitých věcí:

Petice části nespokojených rodičů dětí ze ZŠ docházejících do školní jídelny – pí. ředitelka MŠ vypracovala podrobný rozbor včetně tzv. „stravovacího koše“, který bude zveřejněn v připravovaném čísle Jirenského zpravodaje. Dále byl rodičům zaslán dotazník se žádostí, aby svoji nespokojenost zkonkretizovali a upřesnili. Na základě anonymní stížnosti proběhla v MŠ i kontrola KHS, která nezjistila žádné závady. Z 90 rozeslaných dotazníků se v daném termínu vrátilo 8 ks. Jako hlavní problém se ukázal zákaz vynášení doplňkové stravy z jídelny – od 1. 1. 2011 bude povoleno. Jako neoblíbená jídla byly označeny luštěniny a rybí prsty, připomínky byly i ke kvalitě polévky.

Rekonstrukce chodníků na návsi v Nových Jirnech v návaznosti na již zhotovené chodníky p. V. Hausdorffem – vypracována projektová dokumentace, která bude sloužit pro podání žádosti o dotaci. Předpokládané náklady 1,9 až 2 mil. Kč + DPH.

Požadavek pí. ředitelky ZŠ na vybudování dalších prostor (od 1. 9. 2011 bude muset být zřízena třetí 1. třída). Osloven projektant, vypracována studie, na jejímž základě bude připravena projektová dokumentace ke stavebnímu povolení. Samotná nástavba ZŠ II. musí proběhnout tak, aby k 1. 9. 2011 mohly nové prostory plnit svoji funkci.

Byla diskutována otázka špatného stavebního stavu budovy nákupního střediska.

Řešen problém s volně pobíhajícími psy. Od 1.1.2011 dojde ke změně poplatku za psa – navýšení na 250 Kč za

každého psa (invalidi a důchodci – 100 Kč za psa). Budou vydávány nové známky pro psa s označením částí obce a číslem popisným. Bude upravena obecní vyhláška o místních poplatcích.

Zastupitelstvo obce se zabývalo i další úzkou spoluprací s Policií ČR Úvaly (omezení kriminality, kontrola nedodržování zákazu průjezdu kamionů, měření rychlosti).

Obec se podílela ve spolupráci s Občanským sdružením Jirny a Nové Jirny na umístění a výzdobě vánočního stromu před kostelem, zorganizovala pořádání vánočního koncertu v KD a na 12. března 2011 připravuje obecní ples.

ad 3) Ing. Ťopka – předseda finančního výboru seznámil přítomné s návrhem provizoria rozpočtu obce, který byl řádně zveřejněn na úřední desce. V průběhu ledna bude dále upraven a doplněn tak, aby finální návrh rozpočtu byl schválen na 1. veřejném zasedání v r. 2011. Předpokládaný příjem je očekáván ve výši 39 160 170 Kč + převod rezervy z r. 2010 ve výši 1 mil. Kč. Výdaje jsou zatím navrženy ve výši 32 842 050 Kč, rezerva 7 318 120 Kč. Návrh provizoria rozpočtu byl zastupitelstvem obce odsouhlasen (13x ano).

ad 4)

Plánovaná výsadba a rozšíření zeleně v obci, intenzifikace a rozšíření kapacity ČOV, rekonstrukce chodníků, přístavba ZŠ II., dostavba inženýrských sítí Kaštanka IV.

ad 5) Diskuse

Dotaz p. Vyskočila – co bude obsahovat „psí známka“ (část obce, číslo popisné);

dotaz p. Kodeta – kdo platí za odchyceného psa – pokud není zjištěn majitel, platí obec Jirny;

dotaz p. Vyskočila – upřesnění spolupráci s policií – viz ad 2);

p. Rucký – dopravní značení křižovatka ul. Družstevní a ul. Spojovací – bude provedena úprava;

dotaz PhDr. Borková – žádost o dotace a jejich výběr, pí. Bělová podala vysvětlení;

Dotaz k vlastnickým právům chodníků v ul. Zámecké – patří k silnici, která je v majetku KÚSK a užívání SÚS Mnichovo Hradiště;

Dotaz Ing. Lehečka – co s finanční rezervou v návrhu provizoria – finální rozpočet bude tvořen jako vyrovnaný, vzhledem k plánovaným investičním akcím bude potřeba získat i další dotační prostředky;

Dotaz p. Krchova a p. Kodeta – otázka dostavby Kaštanky

Zprávy z obce

IV. a stav ulice K Lesu – na rekonstrukci ulice je zpracována projektová dokumentace, v případě finančních zdrojů bude realizována jako jedna z prvních. Po dobu výstavby rodinných domů na Kaštance IV. bude přístup do této lokality řešen ulicí Lipovou, ul. K Lesu může být uzavřena;

p. Ševčec – dotaz na strategický plán obce – odvíjí se od schváleného územního plánu;

Dotaz na poplatek za TKO – částka 500 Kč je limitována zákonem, nelze navýšit, obec doplácí ze svého rozpočtu.

Co v zápise nenajdete

Atmosféra na druhém veřejném zasedání zastupitelstva obce, které se konalo v Nových Jirnech, už byla o poznání klidnější, ačkoliv se projednávaly záležitosti, které mohly přinést rozepře. Obecnostva bylo méně a jednání probíhalo v duchu spolupráce a snad na tom neměly vliv pouze blížící se vánoční svátky. Na informace to bylo zasedání bohatší. Projednávalo se provizorium rozpočtu na letošní rok a s tím spojené investice.

Velmi zajímavá byla i diskuze. V souvislosti s realizací poslední etapy zástavby na Kaštance se objevily otázky, zda má smysl povolovat další výstavbu. Ing. Ťopka pou-

kázal na silný tlak ze strany některých vlastníků půdy a developerských společností, který však s hospodářskou krizí polevil. Dle řečníka má výstavba negativní vliv na kvalitu života stávajících obyvatel i na hospodaření obce, které se zatěžuje například velkými investicemi do školství. Sklidil potlesk části sálu za názor, že by se územní plán neměl měnit ve prospěch další zástavby a navíc by se měly podniknout kroky, které do budoucna zabrání výstavbě v určitých lokalitách.

S tím souvisela i nadnesená otázka, jak přimět nové spoluobyvatele, aby přihlásili své trvalé bydliště do obce a nepřímo tímto přinesli tak potřebné finance do obecního rozpočtu.

Milan Bednář

Poplatek za psa pro rok 2011

Poplatek se zvyšuje podle usnesení zastupitelstva obce Jirny ze dne 22. 12. 2010 následujícím způsobem:

- za každého psa téhož držitele na 250 Kč
- za každého psa, jehož držitelem je poživatel invalidního, starobního, vdovského nebo vdoveckého důchodu, který je jeho jediným zdrojem příjmu, na 100 Kč. Poplatek je splatný nejpozději do 31. 3. 2011.

Pro to, abyste mohli využít snížení poplatku, je nutné vyplnit níže připravený formulář a přinést jej na OÚ Jirny. Formulář je k dispozici i na OÚ.

OÚ

Svoz TKO pro rok 2011

Poplatek je ve stejné výši 500 Kč/osoba (nemovitost) jako v loňském roce, splatný nejpozději k 31. 3. 2011. Složenky můžete uhradit na poště, převodem z účtu nebo ve výjimečných případech v hotovosti do pokladny na obecním úřadě Jirny (až od 2. 2. 2011).

Připomínáme, že poplatky neuhrazené v termínu budou navýšeny na trojnásobek dle vyhlášky č. 1/2007 o místních poplatcích.

OÚ

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem poživatel invalidního, starobního, vdovského nebo sirotčího důchodu, který je mým jediným příjmem.

.....
Jméno, příjmení

.....
Adresa

.....
Podpis

.....
Datum

Zprávy z obce

Připravuje se nová vyhláška o místních poplatcích, dojde k výměně psích známek

V současné době se pracuje na znění nové vyhlášky o místních poplatcích a na změně evidence psů. Zvýšení ročního poplatku za psa bylo odsouhlaseno už před Vánoci za použití staré vyhlášky, aby bylo platné pro letošní rok. Ke zvýšení poplatku muselo dojít kvůli stále se zvětšujícímu rozdílu mezi vybranou částkou a cenou za odchyt potulujících se psů. Náklady by přitom neměl kompenzovat jen vyšší příjem, ale i zjednodušení evidence psa. Ta doposud fungovala tak, že měl každý mazlíček přiřazené evidenční číslo, které se dle potřeby vyhledalo v příslušném rejstříku. Nová známka, která bude na obecním úřadě k vyzvednutí od března tohoto roku, bude obsahovat název části obce, odkud pes pochází (Jirny či Nové Jirny) a číslo popisné, při kterém je pes přihlášen. Nová psí známka asi o velikosti padesátikorunové mince bude k dispozici zdarma. Druhá stra-

na známky bude volná a majitel psa si na ní může nechat vyrazit například telefonní číslo.

V nové výměře poplatku je zohledněna výše příjmů majitele psa, a tak pro poživatele důchodu, kteří nemají jiný příjem, bude zachována částka z minulých let. Změna podmínek poplatku se stanovuje i u psů, které si majitel pořídil z útulku. Doposud byl takový pes osvobozen od poplatku pod dobu dvou let, nově to bude pouze jeden rok.

Poplatek za komunální odpad zůstane dle nové vyhlášky na stávající částce. I u tohoto poplatku se nově projeví snížení sazby pro sociálně slabší obyvatele, a to pro poplatníky, kteří dosáhli alespoň 75 let věku a pro držitele ZTP či ZTP/P. Těmto lidem se sazba poplatku sníží o 80 %.

Nová vyhláška by měla být schválena na příštím veřejném zasedání zastupitelstva obce a bude dle možností otištěna na stránkách Jirenského zpravodaje.

Milan Bednář

Tříkrálová sbírka 2011

Tak jako v minulém roce jsme jako Tři králové vyrazili vybírat peníze na potřebné. Tento rok to bylo pro domov pro seniory v Mukařově, domovy pro matky v nouzi v Brandýse nad Labem a v Kralupech nad Vltavou, na podporu školy v indickém Bidaru a na podporu vzdělávání dětí a dobrovolnictví v Bělorusku. Byli jsme mile překvapeni vstřícností jirenských občanů. Někteří nás již netrpělivě očekávali. Většinou nechyběl úsměv na tváři ani otevřenost pomáhat druhým. V naší obci se nám tak podařilo vybrat do dvou zapečetěných pokladniček neuvěřitelných 12 046 Kč. Celkem se v naší farnosti (v Horoušanech, Klánovicích, Šestajovicích a Horních Počernicích) vybralo 36 004 Kč. Všem, kdo jakkoliv přispěli, velmi děkujeme. Pokud by vás zajímalo ještě více podrobností, navštivte naše webové stránky www.trikralovasbirka.cz. S radostí přivítáme další krále k posílení našeho týmu v roce 2012.

Markéta a Jiří Burdychovi

Řádky k zamyšlení

Déle než měsíc byly obě části naší obce pod sněhem. Když si odmyslíme vesměs neuklizené chodníky, všudypřítomné psí hromádky a nutnost dávat pozor na náledí a zmrázky, byl to pěkný zimní pohled.

Pak ale sníh rychle roztál a v zimní šedi se objevila řada starých nepořádků, nedostatků a nešvarů.

Při procházce po Jirnech a Nových Jirnech je vidět různé: rozježděnou trávu na návsi před domem (spíš hřiště než vjezd), trvale parkující nákl. auto s návěsem, uskladněné maringotky, uskladněné stroje (funkční nebo šrot?). hromádky písku, suti, křoví, větví. V některých případech jde o dlouhodobé „ozdoby“ a stále se nic neděje.

Vyhazování listů a trávy na kraj pole je už pravidlo. A takové „maličkosti“ jako sklenice, lahve, obaly po ulici, jsou

všude. Zmíněné psí hromádky - o nich bylo psáno již opakovaně. Jen se kolem sebe rozhlédnete a uvidíte.

Předpokládám, že po podzimních volbách nově ustanovená, dostatečně početná pořádková komise obecního zastupitelstva, plná elánu a odhodlání něco s veřejným pořádkem udělat, splní všeobecné očekávání a na jaře začne provádět šetření i s případným postihem neukázněných spoluobčanů. Platné obecní vyhlášky ji k tomu opravňují, ulice budou lépe vypadat a rozpočet naší obce uvítá každou finanční částku. Také náš Zpravodaj v příštích obdobích již bude adresněji ve svých zjištěních.

Zatíší nad Jirenským potokem.

Ale aby vše nevyznělo neutěšeně, chci poděkovat obyvatelům ulice 5. května v Jirnech, kteří si z vlastní iniciativy ulici uklidili. Nenašel by tento chvályhodný čin alespoň pár následovníků, ochotných zamést si před vlastním prahem?

Ing. Zdeňka Havlová
členka pořádkové komise

Zprávy z obce

Plesy a bály

Období prvních měsíců v roce je příležitostí pro všechny společenské a tancemilovné osoby, neboť v této době je taneční sezóna v plném proudu. Plesy či bály se dnes pořádají všude, kde se naskytne vhodné prostředí a není problém strávit při tanci každý víkend. Ale i tato zábava má svou minulost a svůj vývoj.

První plesy se pořádaly na panovnickém dvoře ve Francii už v 15. století. Tehdy byly zpravidla součástí velkých slavnostních událostí, jako byly korunovace, královské svatby nebo návštěvy jiných monarchů. Jejich obliba stoupala, a tak se začaly pořádat i samostatně. Zvláštním druhem typicky plesového tance té doby byla pavana, procesní tanec, který ples zpravidla otevíral. Protože se při něm tanečníci nesli jako pávi, dostalo se mu příslušného jména. Obliba plesů se šířila i mimo nejvyšší kruhy a na první ples ve francouzské Opeře, který se konal už r. 1715, směl zavítat kdokoli, kdo si mohl dovolit zakoupit vstupenku.

Od konce 18. století se bály u nás šířily z Prahy do dalších měst. Tancovala se čtverylka a kotilion, což byly figurální tance, předchůdci později oblíbené polky nebo valčíku. Valčík, dlouho považovaný za nemravný, se dočkal rehabilitace po Vídeňském kongresu a tanečníci si ho rychle zamilovali. Polka se prosazovala okolo roku 1830 a přišla z východních Čech, nikoli z Polska, jak by mohl naznačovat její název. Plesy se v Čechách staly i prostředkem ke stmelení národní společnosti. První výhradně český ples se konal v roce 1840 a organizoval jej J. K. Tyl. Takové plesy měly především vlastenecký doprovodný program – kromě tance se na nich recitovalo, zpívalo a plesající na nich mluvili jen česky, nebo se o to alespoň snažili. V druhé půli 19. století se stala velmi oblíbenou česká beseda, která se poprvé tancovala na stejnojmenném plese roku 1864 na pražském Žofíně.

Devatenácté století bylo vůbec „zlatou dobou plesů“ - bály se rychle šířily a staly se nejoblíbenější zimní zábavou, aniž by však ztrácely svou vysokou úroveň. Pořádaly je nejrozličnější spolky, jako např. Sokol, školy či úřady a organizátoři se navzájem předháněli v jejich dokonalosti. Sokolské šibřinky mívaly v té době tu nejlepší pověst a byly jedny z nejprestižnějších a nejnavštěvovanějších. Plesy tehdy také plnily sociální funkci – byly nejlepší příležitostí, kde se dívka mohla ve vsí počestnosti seznámit se ženichem. Pro větší pohodlí si slečny pořizovaly taneční pořádky – malé notýsky, kam si zapisovaly žadatele o ten který tanec. Organizace taneční sezóny měla pevný řád a sezónu zakončovaly tzv. věnečky, kterých se účastnilo téměř celé město. Zvláště oblíbené a rozpustilé byly maškarní bály, které načínaly období masopustu před Velikonocemi. Někde se ještě pro tyto masopustní zábavy zachoval název šibřinky, což bylo původně pojmenování pro vrabčí štěbetání a později pro šašky a rozpustilé masopustní žerty. Šibřinky bývaly často tematické – ve vyšších kruzích třeba staroegyptské, v obrozeneckém prostředí krojované. Právě masopustní zá-

bava končila na plesy nejbohatší období, celá plesová sezóna pak trvala od poloviny září do dubna. Vymezení doby bohaté na tanec má svou logiku a pochází ještě z bálového dávnověku, kdy byly plesy zábavou aristokracie. Aristokracie se na jaře ženila, v létě cestovala a na podzim pořádala hony. Na tanec pak zbyla zima.

Současné plesy se od těch minulých odlišují, ale můžeme najít i spoustu pojitků. S masovým rozšířením plesů se měnila úroveň a plesy se stávaly více neformálními. Především za první republiky začaly pronikat tance a hudební styly ze zámoří – tango a jazz. Tím se měnil repertoár hudebníků a dnes se můžeme především na vesnických bálech setkat téměř s jakoukoliv hudbou.

Vývojem procházel také plesový oděv. Ještě v 18. století byl měřítkem bohatství a společenského postavení mužský oděv, ale postupně zestřízlivěl do dnešní podoby. Dnes je nejčastěji požadován společenský oblek a smoking či frak se užívá jen při významnějších plesech. Koncem 18. století se reprezentativní funkce ujímal oděv ženský, který se neobešel bez základních pravidel. Pokud se plesů ve svém městě účastnila mladá dívka, musela si každý rok obléci šaty příslušné barvy. První rok to bývaly nejčastěji šaty bílé s květinami jako ozdobou, druhou sezónu oblékala šaty růžové a třetí bleděmodré. Dále předpis nešel, neboť se předpokládalo, že po třech sezonách už bude dívka vdaná a budou se na ni vztahovat pravidla společenského oděvu pro vdané ženy. Dnes už není podmínkou mít každý rok jiné šaty, ale obvyklé a někdy i vyžadované bývá, aby sukně dosahovala minimálně ke kotníkům.

Vladislava Krajčová a Milan Bednář

Plesy a bály, které se uskuteční v jirenském kulturním domě

- 5. února Staročeský bál, Baráčníci
- 12. února Obecní ples Šestajovic
- 12. března Obecní ples Jiren
- 26. března Ples SDH Nové Jirny
- 16. dubna Ples TJ Sokol Jirny

Podpora obecního plesu

V sobotu 12. března se uskuteční první jirenský Obecní ples. Jelikož tento kulturní podnik chápeme jako významnou akci celoobecního charakteru, obracíme se zejména na podnikatele z Jiren i Nových Jiren s prosbou o podporu. Uvítáme nejen jakoukoliv finanční částku, ale i dar do tomboly plesu s garancí prezentace firmy či soukromého dárcce dle individuální dohody. V případě zájmu se obraťte na redakční e-mail zpravodaj@jirny.cz či na tel. 724 167 891 (Václav Kopecký). Předem děkujeme za podporu kulturního života obce.

Kulturní a sociální výbor obce

Zprávy z obce

Krátké zprávy

• **Jirenská základní škola se opět rozroste.** Při zápisu dětí do I. třídy se ukázalo, že bude třeba vytvořit 3. třídu tohoto ročníku a dle toho také zvýšit kapacitu školy. Do září tohoto roku tak bude realizována nástavba na hlavní budově nové části základní školy v ulici Navrátilova v Jirnech. Projekt je v současné době ve fázi přípravy projektové dokumentace. O stavbě Vás budeme dále informovat.

• **Leden** byl tentokrát alespoň ve své první polovině ve **znamení mírné zimy.** Tak mírné, že na mnoha místech zahrozila nebezpečným vzednutím toků. Předpoklady o dlouhé a tuhé zimě, ke kterým naváděla prosincová situace, se prozatím nepotvrdily.

Milan Bednář

Budovu ZŠ v Navrátilově ulici čekají opět stavební úpravy

Zdravotnický koutek

Povánoční váhový přírůstek (a jak na něj)

1. krok – spalte kalorie

Dvakrát třikrát týdně věnujte hodinu pohybu a pak už jen sklízíte samá pozitiva a jistoty.

Správnou intenzitu pohybu poznáte podle své tepové frekvence. V klidu vám srdce pracuje intenzitou 65 – 75 tepů za minutu. Svou maximální tepovou frekvenci (MTF), kterou byste neměli překračovat, vypočítáte podle vzorce 220 minus váš věk.

Se zvyšující se tepovou frekvencí přechází metabolis-

mus na sacharidové energetické zásoby, proto na redukci váhy je optimální 55 – 65 % vaší MTF.

Jako příklad třicetiletý člověk, který chce zhubnout, by při cvičení měl dosáhnout asi 114 tepů za minutu – je to frekvence, při které můžete mluvit bez zadýchávání.

2. krok – zpevněte tělo

Všechny druhy jógy

Pilates

Plavání a aqua aerobik

Posilovna

Hodně pevné vůle všem přeje **Hana Švehlová**

Fejeton

Do Jiren za štěstím

Jsem člověk štěstím absolutně obdařený, a co víc, i moje děti budou mít v životě štěstí na rozdávání. Opravdu, čestně, přísahám... tedy pokud platí to známé pravidlo. Ne milí spoluobčané, nemyslím to o usednutí štěstí na zvíře mužského rodu či inteligenci méně obdařeného jedince. Myslím přeci to ustálené rčení, že když šlápnete do h..., budete mít štěstí.

Povyprávím vám malý sobotní příběh. To takhle po ránu, kdy se v jirenských uličkách teprve probouzí život, vyběhnu svoji obvyklou trasu směr Nové Jirny, a hnedle na třetím panelu na mě vykukoval jeden exkrement, potvůrka částečně skrytá pod sněhem... No nic, běžím dál, snad se to cestou „ošoupe“. Pak odpolední dětské dovádění ve sněhu, znáte to, děti jezdí na bobech, na saních, na igelitu, ale úplně nejlépe to klouže po samotných oteplovacích. Domů si pak děti na zadcích odnášejí hnědé šmouhy. Do třetice - ve svitu uličních lamp je sakra málo vidět, zvláště

když víte, že si pozor dávat musíte, zkrátka ten večer jsem čistila boty zase.

A tak mne napadlo, jak do Jiren nalákat turistický ruch – „Přijďte si do Jiren pro štěstí – stačí se projít po místních cestách, zvláště doporučujeme překrásnou cestu nad hřbitovem, kde na Vás štěstí čeká téměř na každých dvou metrech, ale pokud si chcete být jisti, zkuste sejít z cesty směrem ke hřbitovní zdi, tam je úspěch téměř zaručen. A co teprve jirenský park, no jéje, ten je štěstím posetý. Nesmíme zapomenout na novojirenskou ulici U lesa a cestu na Vaňák. I cyklisté si tu přijdou na své, slalom mezi hromádkami štěstí je ten správný adrenalin“.

V domečku u školy by podnikaví občané mohli prodávat suvenýry – štěstíčka zalitá do pryskyřice, pohledy jirenských zátiší se štěstíčky, zvláště povedené kousky pak jako přívěšky na klíče.

A budeme vyhlášení, a budeme slavní a možná... možná, když se budeme opravdu snažit, staneme se i vesnicí roku.

Dita Bělová

Jirenské památky

Každá obec si nese své kulturní dědictví. Hmotné i nehmotné, které dokresluje charakter lokality a dodává jí jistou výjimečnost a tedy odlišnost od jiné. Není tomu tak dávno, co se na památky nahlíželo jako na zbytečné symboly nevládné minulosti, které byly v lepším případě ignorovány a ponechány svému osudu. Doba se ale pozvolna mění. Ačkoliv i dnes chřadnou památky, které nemohou „garantovat návratnost investice“ do své opravy a údržby, přesto se v mnohých obcích o památky pečuje a dostává se jim pozornosti, která jim právem náleží.

I jirenské obce mají své památky a není jich málo. Nemyslím tím pouze zámek, kostel a známé novojirenské kapličky. Patří mezi ně i drobné památky, které byly často projevem lidové zbožnosti a tvořivosti. V nové rubrice se nejdříve zaměříme na tyto často opomíjené památky, o kterých se zpravidla ví pouze to, že jsou. Dříve však byly významné, o čemž hovoří i to, že drobná sakrální památka stála při každé důležitější cestě vedoucí z Jiren.

O nejstarším jirenském kříži

Kříže byly nejčastěji stavěnými lidovými památkami se sakrální tematikou. Přirozeně nebyly v době svého vzniku chápány jako památky, ale jako zbožná zastavení. Představovaly místa duchovní útěchy a pomoci, které bylo při těžké a nekončící práci na poli třeba. Kromě toho se kříže vztýčovaly i na místech, kde došlo k lidské tragédii, anebo mohou označovat místa hromadných hrobů zřizovaných při epidemii či válce. Takové kříže však v Jirnech nemáme.

Po kostelu a zvonici je třetí nejstarší architektonickou památkou obce kříž stojící u cesty, kterou dnes kdekdo využívá jako zkratku k dálnici. Ve své době byl postaven u polní cesty vedoucí z Jiren do Nehvizd. Pochází z roku 1818 a od té doby se jeho podoba zásadně nezměnila. Byl sice při stavbě haly REWE přemístěn, ale to nic neubralo na jeho hodnotě.

Kříž je svým stylem důkazem dozrívajícího barokního citu tehdejších kameníků. Můžeme jen hádat, proč byl postaven právě v tomto roce a na tomto místě. Snad je památkou na nějakou významnou misi. O tom může vypovídat latinský nápis na čelní straně podstavce, který nejspíše oslavuje Kristův zbožný a skromný život. Právě zvolený

jazyk nápisu ukazuje spíše na církve. Movitější sedláci, kteří také nechávali stavět takové kříže, dávali v našem regionu přednost češtině, i když někdy v poněkud osobité formě. Poškozený nápis se mi nepodařilo plně rozluštit, a tak teprve čeká na odhalení svého tajemství. V textu je ale jasně patrný chronogram, což je řada zvýrazněných římských číslic, které ve svém součtu udávají rok vzniku památky. Nicméně byl pro jistotu, pro méně znalé, na zadní části podstavce vytesán nápis „Léta Páně 1818“.

Celá památka je mírně přes tři metry vysoká a sestavena z pískovcového podstavce, pilíře a litinového kříže. Naposledy byla opravena a také nově vysvěcena tehdejším jirenským farářem Karlem Kroupou v roce 1997. Všechny části by ale zasluhovaly další citlivý restaurátorský zásah.

Milan Bednář

Dopisy čtenářů

První zabijačka

Mám z mládí nezapomenutelný zážitek. Rituál porážky probíhal tak, že po mírném posílení se dědeček odebral s tatínkem ke chlívku, děda vlezl dovnitř, uvázal čuníka za zadní nohu, babička dala před chlívku mísu se žrádlem a když čuník vystrčil hlavu, byl úderem palicí poražen.

Jenže tentokrát bylo dosti přerostlé prasátko nějaké neklidné a „konečná“ rána se „svezla“ a poloobrácený rozdivočelý vepřík vyrazil z chlívku ven a táhl za sebou dědu,

který si provaz neprozřetelně omotal kolem zápěstí. Za ním zůstal polozbořený chlívek, o jehož stěnu se děda snažil zapřít. A tatínek doháněl toto „spřežení“ s palicí. Tato scéna jakoby vystřižená z Ladových obrázků z venkovských zabijaček dopadla nakonec dobře. Děda kromě šoku utrpěl díky sněhu jen pár odřenin a čuník se už za chvíli „koupal“ v neckách, kde byl „spařen“ a očištěn.

Tak začala má první zabijačka.

Václav Šůra st.

Dopisy čtenářů

Ptáci (1. část)

V Jirnech se vyskytují jak ptáci polí, tak zahrad a lesů. Nejhojněji se vyskytuje kos černý. Je zajímavé, jak se tento pták původně plachý, vyskytující se v lesích, přizpůsobil. Dnes žije více v blízkosti lidí a to nejen na vesnici, ale i na sídlištích měst. Nevyskytuje se v hejnech, jednotlivci, a to jak samci, tak samice bojují, a to někdy i drsně, o svá teritoria. Živí se jak drobným hmyzem, tak žížalami a červy, v době zrání plody všeho možného ovoce. V množství výskytu předčil kdysi nejhojnějšího vrabce domácího i vrabce polního. Vrabec téměř vymizel z městského prostředí. Kdysi byl dokonce hojný i na takových místech jako je Hlavní nádraží v Praze, kde v době parních lokomotiv nabíral až černé barvy peří od sazí! Dělal jsem si legraci, že je to zvláštní druh - vrabec nádražní. Jeho úbytek je tak masivní, že byl před několika lety vyhlášen ptákem roku.

Vrabec domácí

Běžně se vrabec domácí od polního nepozná. Rozdíly jsou malé. Hnízdí na jaře a jeho hnízda nejsou moc uspořádaná, proto se říká „vrabčí hnízdo“. Žije v hejnech, živí se zejména semeny rostlin. Jedna z teorií, proč je úbytek jeho výskytu říká, že se tráva nenechá dozrát, a tak nevysemení a na polích je nejvíce řepky a kukuřice, a to není pro vrabce zajímavé. Též plevelu díky chemii na polích ubylo. Tento důvod však není prokázán. V Jirnech se vrabec vyskytuje v menších hejnech, nejvíce je možno pozorovat vrabce, stejně jako jiné drobné ptactvo v zimě u krmítek. O tom, jak byl vrabec jako nejběžnější pták vnímán před lety svědčí i to, že ještě v r. 1968 byl uváděn v Myslivecké kuchařce vydané Státním zemědělským nakladatelstvím jako lahůdka.

Recepty byly: vrabci opečení, vrabci se zelím, vrabci s perníkem. Vrabci byli doporučováni jako nejchutnější po žních!

U krmítek jsou v zimě častými návštěvníky různé druhy sýkorek, např. sýkora koňadra, modřinka a sýkora babka. Sýkorky jsou stálými obyvateli po celý rok, jsou to pilní konzumenti drobných škůdců na stromech. Vyskytují se vesměs v hejnech. Vrabci podobný je chocholouš obecný,

u krmítka si jej nespletete pro charakteristický „chochol na hlavě“. Velikostí podobný (nepatrně větší), ale barevnější je strnad obecný, který se u krmítek v zimě taky objeví. Je to pták, kterého najdete všude. Vzácně se objevuje pěnkava obecná (je to pták částečně tažný). Častý býval zvoněk zelený, v poslední době jsem ho neviděl. Totéž platí o čížku lesním. Exotem mezi ptáky u krmítka je dlask tlustozobý, je krásně zbarvený, trochu větší než předešlé druhy, po příletu ke krmítku nastává trochu zmatek, ostatní „účastníci hostiny“ jsou ostražití. Když není v krmítku to, co vyhovuje jeho silnému zobáku, odletí jinam. Stálým návštěvníkem krmítek je střízlík obecný. Je nejmenší ze

Dlask tlustozobý

všech a pozná se snadno – má vysoko zdvižený ocásek. Jistě jsem na další méně časté návštěvníky zapomněl, tímto se jim omlouvám.

Přes léto se zahrady a les zaplní mnoha druhy stěhovavých ptáků. Přiletí špaček obecný, při hnízdění jsou páry samostatné, později se sdruží v hejna k nevelké radosti sadařů a vinařů. U nás je množství špačků snesitelné. Na jaře přilétá drozd zpěvný. Je trochu menší než kos, je hnědý, kropenatý. Má silnější hlas než kos. Pozná se od mladého kosa, který je taky kropenatý, podstatně tenčíma nohama. Přilétají vlaštovky a jiříčky. U nás vlaštovka obecná a jiříčka obecná. Jejich cesta je dlouhá přes Středomoří k nám. Jsou dodnes loveni v jižní Itálii, i když podstatně méně než tomu bylo dříve. I u nás jich ubývá,

Žluna zelená

Dopisy čtenářů

jejich hlavní potravou je poletující hmyz (např. mouchy) a těch s ubývajícím množstvím příbytků, jejichž součástí je stáj (a tudíž mouchy), ubývá. Přes to je možno je v okolí Jiren vidět, zejména jiříčky. Na zahradách se objeví rehek zahradní, je to pěkný obyvatel zahrad. Zvýší se počet pěnkav, k těm, co přezimovaly, se přidají další. Každý rok přiletí i konipas bílý, sedává na el. vedení, i když se rád pohybuje na zemi, kde také shání potravu.

Celoročně u nás žijí ptáci z čeledi datlovitých. V Jirnech je vidět žluna zelená (neplést prosím ze žludou). Ve škole jsme se učili žluNA – zeleNÁ, abychom si to nepletli.

Stejně jako ostatní datlovití šplhá po kmenech stromů a zobákem vyklovává hmyz z kmenů většinou napadených stromů. V mládí jsem pozoroval žlunu při jiné oblíbené činnosti. Sedne do mravenčího hnízda, nechá mravence vylézt a poklidně je zobe. V lese i na zahradách je též vidět datla černého, strakapouda velkého i strakapouda malého. Méně známým ptákem šplhajícím po kmenech stromů, a to i hlavou dolů, je brhlík lesní. I ten je vidět v Jirnech na zahradách.

Antonín Kudláč st.

Spolky a organizace

SDH Jirny

Měsíc leden se tradičně nese ve znamení výročních valných hromad a ani letos tomu nebylo jinak.

Během uplynulého měsíce jsme se zúčastnili valných hromad ve Vyšehořovicích, Nových Jirnech, Čelákovcích, Šestajovicích a Brandýse nad Labem. Naše výroční valná hromada se konala 29. 1. 2011, ale z důvodu uzávěrky Vás o průběhu této akce bude informovat až v příští vydání Jirenského zpravodaje.

V letošním roce nás čeká nelehký úkol a to oslavy 130. výročí založení Sboru dobrovolných hasičů v Jirnech. V rámci této akce se návštěvníci budou moci podívat na hasičskou techniku, nejen naši, ale i ze širokého okolí, a prohlédnout si výstavu fotografií, dokumentující činnost sboru od počátku jeho založení až do současnosti.

Dále v letošním roce budeme pořádat tradiční pálení čarodějnic a také již tradiční Hasičský den. Konkrétní termíny konání jednotlivých akcí budou upřesněny v následujících vydáních Zpravodaje nebo na našich webových stránkách. Na všechny akce Vás srdečně zveme.

Více aktuálních informací naleznete na www.hasicijirny.cz.

za SDH Jirny Milan Slabý

Jaký byl rok 2010 u novojirenských hasičů?

Uběhl další rok. Jaký byl? Pevně věřím, že pro vás pozitivní. S tím, jaký byl ten náš hasičský, si vás dovolím seznámit. Nechci vás zahrnout statistikami a technickými údaji, ale přiblížit naši práci a snahu o zajištění bezpečnějšího domova a kulturního vyžití pro malé i velké spoluobčany.

Sbor dobrovolných hasičů Nové Jirny má 81 členů, z toho je 57 dospělých a 24 mladých hasičů. Výjezdovou jednotku sboru tvoří 21 členů. Velitel sboru a velitelé družstev připravili pro členy dvanáct tematických školení, zúčastnili se školení velitelů na HZS ve Staré Boleslavi. Strojníci absolvovali školení řidičů. Výjezdová jednotka zasahovala při 21 událostech. Že hasiči jen zasahují při požárech není dávno pravda. V posledních letech nás nejvíce

zaměstnává příroda. S jistou pravidelností se střídají vichřice, povodně a vloni se přidaly sněhové vánice. Právě tyto nás během ledna nenechaly vydechnout. Vyprošťování zapadlých automobilů a autobusů se střídalo s odstraňováním sněhu a ledu ze střech domů. Sníh zanedlouho vystřídala voda a výjezdová jednotka odčerpávala zatopené sklepy, zahrady a skladové prostory. Nejvíce odolávala voda, která zatopila výrobní prostory a přilehlá prostranství firmy LE-CO, kde naše jednotka zasahovala nepřetržitě 21 hodin. Povodně řádily v celé České republice. Náš sbor opět nezůstal bez účasti. Uspořádali jsme finanční sbírku, ke které se připojili občané Nových Jiren a OÚ Nehvizdy. Za vybraný obnos jsme zakoupili hygienické prostředky, které jsme odvezli do postižené obce Višňová v Libereckém kraji. Další, svým počtem bohužel vzrůstající, jsou zásahy u dopravních nehod. Naštěstí šlo prozatím o nehody bez zranění, nebo jen s lehkým zraněním, kdy jednotka za-

bezpečila únik ropných látek a napomohla k vyproštění vozidla. Ani ohni jsme se nevyhnuli. Největším požárem minulého roku byl požár objektu bývalých mrazíren v Mochově. Naše výjezdová jednotka vystřídala již zasahující jednotky. Na pokyn velitele zásahu provedla za pomoci dýchací techniky dohašovací práce uvnitř haly a na její střeše. Pomocí rozbrušovací pily rozřezávala opláštění budovy

Spolky a organizace

a dohašovala tepelnou izolaci. Dalším rozsáhlejším požárem byl požár truhlárny v Čelákovcích.

Každým dalším rokem se zvyšuje úroveň našeho sboru. Výjezdová jednotka je plně vybavena. Pracuje s kvalitním technickým vybavením a ochrannými pomůckami. Naše technika za poslední roky omládlá, ve vozovém parku slouží LIAZ K101 (karosa), TATRA 148 a vozidlo ŠKODA FABIA kombi přizpůsobené pro požární účely. Na údržbě

a opravách této techniky odpracovali členové 895 brigádnických hodin, dále věnovali 169 hodin opravám a úklidu hasičské zbrojnice, jejímu okolí a vybavení. Pro obce Jirny, Nehvizdy a Horoušany odpracovali 125 hodin.

Další stovky hodin věnovali vedoucí mladých hasičů výchově a práci s dětmi. Za pomoci ostatních členů připravili během roku mnoho akcí. Rozepisovat se blíže o těchto ak-

tivitách nebudu, ale jistě se vám ozveme v dalších vydáních Jirenského zpravodaje a rádi napíšeme o našich hasítkách.

Náš sbor se aktivně zapojuje do kulturního dění naší obce. Již se stalo tradicí pořádání hasičského plesu. Tento večer plný tance, tanečních vystoupení našich členek, tomboly a dobré zábavy je stále více navštěvován. Jediným problémem při pořádání byla velikost kulturního domu, již nestačil zájmu o náš ples. Další podařenou akcí sboru byl dětský den. Děti spolu s rodiči zhlédly výstavu hasičské techniky, umění našich hasítek a zasoutěžily si v disciplínách o krásné odměny.

Žádná z těchto akcí by nebyla úspěšná, nebýt našich stálých i nových sponzorů, kterým patří náš velký dík a obdiv, že i v této době myslí na ostatní. Samozřejmostí je poděkování panu starostovi a celému zastupitelstvu za jejich přízeň a podporu věnovanou našemu sboru. Dále vedení OÚ Nehvizdy a Horoušany za projevenou důvěru v zajištění požární bezpečnosti v těchto obcích. Další poděkování míří všem aktivním členům za jejich práci ve sboru, členům výjezdové jednotky za jejich nelehkou práci a obětavost. Dík také patří rodinám našich členů za jejich trpělivost a pochopení.

Dovolte mi na závěr jedno velké přání, abychom se v letošním roce setkávali pouze na našich kulturních a společenských akcích, nikoli u zásahů.

První příležitostí bude v březnu Hasičský ples. Jste srdečně zváni.

za SDH Nové Jirny Jiřina Vlastníková
www.sdhnovzejirny.utf.cz

Školství

Co čteme dětem v MŠ?

- Kočičiny kocourka Damiána (Václav Čtvrtek)
- Pohádky babičky Elišky (Eliška Polanecká)
- Pohádkový dědeček (Eduard Petiška)
- Prvňáček (Ludvík Štěpán)
- Moja, Tatu a tiplíci - gorilí pohádky (M. Bobek, T. Šefrnová)
- Štaflík a Špagetka

- Pokladnice pohádek

- Někdy dětem pustíme pohádku z MC nebo CD, ale více preferujeme čtení knih s ukázkami obrázků popř. fotografií. Doporučujeme zejména knížku „Moja, Tatu a tiplíci“ - o gorilách v ZOO Praha, která děti velice zaujala svými fotografiemi a poutavým příběhem, který doslova vtáhne do děje.

Martina Bilová z MŠ Jirny

Recepty z našich obcí

Zabijačkový prejt

Měsíce leden a únor byly vždy na vesnici ve znamení zabijaček. Rád na tyto chvíle, kdy se sešla celá rodina při „popravě“ čuníka, vzpomínám. Můj dědeček s tatínkem dokázali udělat celou porážku od zabítí čuníka až po výro-

bu všech zab. dobrot sami, bez řezníka. Mnohé z toho jsem se od nich naučil a mimo toho zabítí jsme si s manželkou zab. dobroty občas dělali doma.

Dnes jsem pro čtenáře vybral recept na zabijačkový prejt (základní)

Ingredience: vařený ovar 1 kg, syrová játra 150 - 200 g,

Recepty z našich obcí

vařené plíce (nemusí být), česnek 4 - 6 str., sůl dle chuti, mleté nové koření 1/4 lžičky, pepř 1/2 lžičky, majoránka 2 lžičky, špetka zázvoru, ovarová polévka dle potřeby. (Buchta: 1/2 kg polohr. mouky, 25 g kvasnic, voda)

Příprava buchty: Smíchat mouku, kvasnice a přilít přiměřené množství vody. Poté nechat vykynout a péct bez tuku v troubě. Buchtu lze nahradit žemlovkou.

Příprava prejtu: 1 díl buchty a 2 díly rozsekaného ovaru, mletá syrová játra a mleté vepř. plíce okořenit dle chuti, zalít polévkou a důkladně promíchat (možno přidat vejce) a zapéct v troubě.

Pozn.: Dnes se plíce do prejtu ze zdravotních důvodů moc nedávají, játra ano (stačí 150 - 200 g na 1 kg masa).

Václav Šůra st.

Inzerce

Koupím pole, louky, zahrady. Tel. 603 442 474

ŽALUZIE
SÍTĚ PROTI HMYZU

Dělejte si jaro - 19 let na trhu
Kvalita a odborná pomoc
přijme od výrobce
Dobrá od 3 do 7 dnů
Délka 43 měsíců

ČEČTE ŽNĚ PŘESNOU CENU
Zaluzie rovněž jako o-matou
sobe šitkou, který dos obdržíte
zpracová nabídku.

Tel.: 777 208 491
E-mail: info@han.cz
www.han.cz

SLEVA 10 % v celkové ceně

DUHOVÁ ŠKOLKA ŠESTAJOVICE

nově otevřena nabízíme komplexní služby
pro nejmenší i předškoláky a jejich rodiče.

www.duhova-skolka.cz
tel. 774 499 684

MLÉKO AŽ DO DOMU!

NOVÁ SLUŽBA NĚMCOVY FARMY RADONICE
I V JIRNECH A NOVÝCH JIRNECH!

Na pravidelných prodejních zastávkách si můžete zakoupit
čerstvé mléčné výrobky přímo z farmy! Ochutnejte naše:

- pasterované selské mléko,
- čerstvý jogurt,
- čerstvý selský sýr,
- balkánský sýr,
- či naši specialitu „dnešní sýr“ !!!

Prodejní zastávky:
KAŽDÉ PONDĚLÍ

JIRNÝ

ABcov - Měncecov 14:00 - 14:30

NOVÉ JIRNÝ

DEhábě - V Akých 14:05 - 14:30

POZNEJTE ROZDÍL MEZI BÍLOU VODOU V KRABICI A SKUTEČNÝM MLÉKEM!

www.mlekozfarmy.cz

phone.újezd.net

INTERNET A TELEFONNÍ LINKY

Zbavte se zbytečných plateb!

**Kvalitní, rychlý a levný přístup k internetu 24 hodin denně.
Žádné datové limity ani penalizace „fair user policy“.
Dohled nad sítí a servis sítě 24 hodin denně.**

Internet i s telefonní linkou
již od **250 Kč** bez DPH měsíčně

ZDARMA:

- VoIP telefonní linky bez paušálních poplatků
- samostatná linka pro připojení k PCO
- servis linky včetně dopravy technika
- pouze za 1 Kč veškerý HW pro připojení k síti

Připojte se kdekoliv v lokalitě: Běchovice, Běchovice II, Újezd nad Lesy, Rohožník, Blatov, Sibřina, Koloděje, Květnice, Stupice, Sluštice, Dobročovice, Dubeč, Dubeček, Hájek, Křenice, Pacov, Březí, Strašín, Babice, Doubek, Zlatá, Třebohostice, Škvorec, Hradešín, Přišimasy, Skřivany, Límuzy, Masojedy, Doubravčice, Štíhllice, Vyžlovka, Kozojedy, Kostelec nad Černými Lesy, Tuklaty, Tlustovousy, Břežany II, Vyšehořovice, Horoušany, Horoušánky, Úvaly, Nové Jirny, Jirny, Nehvizdy, Mstětice, Zeleneč, Šestajovice, Klánovice (rozhraní Klánovic a Šestajovic), Praha 10 Zahradní Město – okolí ulice Jabloňová

volejte 246 030 670
www.ujezd.net

**ABAK, spol. s r. o., Na Jarově 4, Praha 3, tel.: 603 449 506, 246 030 670 (10.00 až 16.00 hod.)
e-mail: ujezd.net@abak.cz, <http://www.ujezd.net>**